

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XI. De multiplici viuentium calore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

DE MULTIPlici VIVEN-
tium calore.

CAPVT XI.

A Calore igitur exordiar. Triplicem omnes calorem nominant; cœlestem, elementarem, vitalem. In viuētibus duplex inest, elementaris, & vitalis. Ille singularum corporis partium ex innata earum temperatione elementorumq; permixtione proprius est: hic animam comitatur; duplexque omnino existit. Alter cuiusque membri proprius, atque illi à primo eius ortu infitus. Quia cum qualibet corporis pars animata sit, aliquis nimirum in ea calor consequitur animam: atque hic ille est, qui residere dicitur & sustentari in humido primigenio. Quem calorem Galenus interpretationem faciens 14. Aphorismi libri 1. auctor est usurpari posse atque à Theophrasto & alijs veteribus usurpatum fuisse, tum pro sola qualitate, tum pro substantia calida. Immo in comment. 15. eiusdem libri, & comment. 5. in 6. Epidemiorum librum, particula 5. pro animantium natura ab Hippocrate usurpatum fuisse testatur. Quoniam enim naturalis hic calor non est nudus calor, sed quodammodo affectus, & in quadam constitutus temperatione; non accidentaria solum elementarium qualitatum, sed substantiali quocumque aut elementorum aut humorum; quæ ad efficiendum substantiale temperamentum, quod sit aptum animæ subiectum, permiscetur: quatenus in hoc ipso subiecto sustentatur, dici potest substantia esse quædam calida, & humida; etsi natura sua & per se consideratus non nisi accidens quodpiam significet, quod & actus sentitur, & animam velut proprietatem quædam consequitur, tum ad eam in corpore conseruandam, tum veluti immediatum principium & instrumentum operandi.

Nam infitus calor ad membrum substantiam pertinet.

Vnde medicorum illa contouersia; num hic calor ad substantiam pertineat membri, in quo reperitur, facile tollitur. Nam si is consideretur quatenus accidens quoddam est, nequaquam pertinet ad substantiam, siquidem accidens non potest vilius rei substantiam constitutere: hoc verò accidens consequitur animam, quæ corpori iam perfecto & membris omni ex parte absolutis aduenit. Sed solum est dispositio formam illam in corpore conseruans, atque in singulis membris operandi principium. Sin autem pro calida & humida substantia accipiatur, substantiam sanè membrorum ingreditur: nec modò vt membra sunt, sed etiam vt eorum vnumquodque mistum est tali mixtione, quæ vitalis sit. Ingreditur inquam cuiusque membri substantiam quatenus membrum est: quoniam idcirco est membrum, quoniam animæ famulatur vitæque ac sensus officia exequitur. Quare tunc aliquam dicimus corporis partem cuiuspiam perisse, quando ad actiones vitales ea vt non valet: præsertim si amisso illo

A membro eæ fuerint naturales. Quam ipsam fortasse ob causam affirmari possit hic calor, vt est accidens, ad membri substantiam pertinere. quia cum is operationū omnium principium & singularis administrator sit, nec sine illo possit membrum actione vlla fungi, non est amplius membrum, nisi homonymum, si tollatur calor. Interit quoque membrum, prout est mistum, enecto calore: non quidem vt mistum est sola elementorum mixtione, quoniam eadem illa post animæ & caloris abscissum remanet: sed vt vitalem illam permissionem habet natui caloris & humidi primigenij, quo sustentatur vita.

B Tam præter hunc natium calorem singulis membris infitum, alius est in animalibus, influens & aduentitius propterea nominatus, quod à corde calidissimo omnium membro diffundatur ad cætera, mitiorique illorum calori innato addatur. Neque enim caloris tantumdem in singulis membris consequitur animam: sed plus multò in vno, quàm in cæteris, plurimum verò in corde. quò sit, vt calidius membrum agat in minus calidum, eique sui caloris aliquid impertiat. Atque hic calor, dum in corde consideratur, innatus est & infitus: dum in cæteris membris deriuatus à corde, aduentitius & influens appellatur. Et vt ad alias atque alias operationes refertur, alio atque alio modo temperatur, & naturalis nominatur, vitalis, animalis. Naturalis crassior est, & nutritioni famulatur, cum sanguine per venas diffusus. Vitalis tenuior, & per arterias cū spiritu distribuitur. Animalis demum is dicitur, qui temperatus in cerebro ad motum & sensum efficiendum per neruos transmittitur.

Calor influens

Naturalis

Vitalis
Animalis

C Itaque vniuersus hic influens calor nequaquam est diuersæ naturæ à priori illo, qui in singulis membris infitus esse dicebatur. Siquidem nil aliud est, quàm illius pars quædam à magis calido membro ad ea, quæ minorem calorem habent, deriuata. Quocirca si calor omnibus membris infitus eiusdem rationis totus est, cum totus ex eodem principio, hoc est ex anima, oriatur: calorque influens eandem cum eo qui infitus est, naturam habet, affirmandum planè fuerit, viuētium calorem vniuersum eiusdem esse naturæ. Ac rursum si duplici temperatione distincta, vna innata, altera influente, tertia actuata velut ex vtraque constans nequaquam esse à duabus illis distincta ostenditur: non minùs verè calorem eum, qui ex infito & influente efficitur, actuatum appellabimus, neque à prioribus illis diuersum esse pronuntiabimus, sed quadam vtriusque copulatione consistere, qua vnus auctio fiat additione alterius.

Influens calorem ab infito non differre natura.

Calor actuatus quid.

B ij